

DRUGE CELINE

Krzysztof Koehler *Pesmi*

Vse, kar je živo, se meče name. Veter tuli, listje
rumeni. Na levi imam gozd, na desni se razprostira
Prihod.

Luna. Ječmen.
Črički. Koliko
bliskov še?

Koliko vzhodov?
Poti peljejo
navkreber.

In še to
čisto slepo ugašanje
vzrokov.

Vdati se mraku,
hladu, čričkom. S sklonjeno
glavo kot pred
rabljem. Naporno poročanje,
da se je to in to
zgodilo. In razen tega
nič.

In zdaj tu
sonce. Senca
se umika.

Ves čas sem
pisal, dokler me gozd
ni nehal

skrivati.
Ralo
sonca

mi uničuje
mozeg.
Oči

zaleplja
blesk.

Še
bolj
čisto

ne zmorem
biti.

Na rešnje telo

“Oče mogočni” med
valujočo množico.
Besede krožijo
od ust do ust.

Pojem. Glasno.
O čem? Ne razumem.
Lovim sapo.
Težko diham. Obdaja nas Duh.

Rahela je umrla na poti, skoraj na spomlad.
Zemlja dolgo ni hotela roditi,
sonce se je nižalo in raslo,
rezbarilo iz sence oblike stvari.

Popki na drevju so, slineč se, nabrekli,
ponoči je bilo slišati kosove žvižge,
škrjanček je s svojim zvonkim glissandom
obujal na novo nebeške globine.

Odprla se je, črna, preperela,
s škornji teptana, mastna in vlažna,
in Gospod nebes je vstopal, potlačen,
v svet bujno kalečega zelenja.

Kosi niso peli o vstajenju od smrti,
 zemlja, neumnica, je kar naprej rodila.
 Rahela je končevala svojo ubogo pesmico
 in Angel smrti ji je iztaknil oči.

Križanje

Helebardnik je kot nehote
 bolj podpiral stran, kot jo prebadal.
 "Statična slika. Ampak občutljivo srce
 dobro razume naklon Marijine glave."

Tako je govoril. Jaz pa sem gledal
 Janeza: malo ob strani, je še presegal
 helebardnika s tonom oči, s kretnjo:
 "On je že izročil dušo Bogu. Mir vsemu."

Od tod so se mogoče jemali
 gnostiki, če je kdo dlje v Bieczu
 preganjal čas. Ne trpi telo. Duh je drugačno stanje.

Tam je bila še Marija Magdalena.
 O njej ni rekel nič. Bila je kot zemlja.
 Kristus je bil kot čas.

Iz Tagaste v Kartagino

*In sem ostal sam zase taka nesrečna točka,
v kateri se ni dalo živeti in iz katere se ni
dalo zbežati.
sv. Avgustin*

Vedno manj me je in pomlad se prebujala: živahna jutra, sladki dah noči. Nič več me ni strah letnih časov. Priplul sem v pristan.

Čeprav me ne poznaš, ti bom povedal vse po vrsti, kaj se je tu godilo. Kako sem izgubljal in spet našel.

V Tagasti je bilo mraz. Umrl mi je prijatelj in se mi je zdelo, da je ves svet razpadel, nisem imel veliko do takrat,

tu pa kar naenkrat nič. Do zdaj, po letih, vidim svojo muko, jok, tožbe in čezmerno skrb, opazam v tem samo znamenja Previdnosti, ampak

to vidim šele zdaj, takrat nisem vedel, da se vse dogaja prav tako, kot se lahko, ne več. To ve starost. Danes objokujem samo te, ki ne znajo vztrajati. In mlade,

ki jim mogoče ne bo dano stati na mojem mestu. To ni grenka vednost, prej jo skrb čez mero ovija v meglo. Povem ti, pozni sin: življenje je večje.

Odisej in Penelopa

Za K.

Govori tiho. Junij, griči.
Leto daljša senci najinih
teles. Roke. Usta. Belo čelo.
Lahen vetrič, torej tudi vonj po poljih.
Grude zemlje, legajoče za oračem.

Mesta so porušena. Poti zaraščene.
Siva umetnost navigacije je laž.
Veselje in strah, kot dediščina,
vztrajata ob nas.

Drug za drugim se prelamlja val.
Reci: Naj pade mrak in
galebi naj kričijo. Na to, kar je bilo,
kar naju čaka, kar je, naj,
tiho namreč, priplavajo poljubi.

Pismo Pižonoma

Oblačno, kmalu bo dež.

Začetek in izvir dobrega pisanja
je modrost. Kdor je spoznal,
kaj je dolžan domovini, kaj prijateljem,
kakšna ljubezen gre staršem, bratom,
gostom, kakšna je dolžnost senatorja,
sodnika, kakšno nalogo ima poveljnik,
poslan na vojno.

Nisem si mislil, da
bom odgovor našel pri poganu,
celo tako velikem.

Potujem ob reki, navzgor,
izruvana drevesa, kamenje, gozd in
šum; slapovi, ki razpršujejo
v mavrico udarce sonca,

srne, ki se za njimi izgublja sled
v razpenjenih vodah, jesetri,
lososi v boju s težnostjo,
ptice z onemelim kljunom;

prah in šum, ki duši vsak
drug zvok. Potujem ob strugi
navzgor, po mahu,
mehko zibajočem mi korak,

po koreninah, po
nenadnih udorih, ki so jih izpraskali
parklji jelenov, po brazdah
merjascev, po, tenkih kot niti, poteh

zajcev. Nad mano sonce, oblaki,
hladen dež in zastor vroč,
grem, da bi spoznal izvor moči tega
poslanca, ki venomer prihaja pome,
mi trga žlico iz rok, odganja s kraja
ob tebi, zahteva,
da bi obšel, šel počez, se vzpenjal težko

strmo, prestrmo navzgor,
in ki me pelje
k odkritim ležiščem rude, na izvir.
Pa vendar je pomembno samó gibanje:
polomljene veje, sledovi v blatu,
porinjen kamen, ki je obvisel
nad svojim truščem. To
ostane. To pomeni. Samo to
razloži napor.

Tišina. Led. Nebogljen sneg.
Še vedno listje.
Ravnina z vrsto
vrb.

Sinjkasto nebo.
Pred menoj
sledovi. Reka,
mostiček, vedno več ledu.

V daljavi gozd. Do tja
me več ne bo.
Traja, premika se mi
v grlu. Diham.

Dih.

Ljudje na sivi
zemlji pod jesenskim
nebom, sklonjena
pokrajina;

stolpi in strehe
hiš, govorica –
nenehno izražanje
želja, podukov, kletvic.

Zajci, obkoljeni
s prostranstvom polj,
oblaki v gibanju

vidim in zvesto
opisujem:
vračam dolg.

*Čemu, za kaj si tu? Če boš dojel,
da za trpljenje in za smrt, boš takoj postal
boljši in boš našel duševni mir*

Tu bi hotel obstati. Planota
se oblikuje v romb,
naprej je dolina.

Dokler ne boš šel dol,
kamenje, poljsko cvetje,
žitno klasje,

in to, kar si Jim storil: ščepec
rizika, da je gravitacija
kljub vsemu bila pravilna:

vse teži k dobremu.

Ravnina, ki drsi
navzdol. Skrivnost:

preoblikovati to, kar se me
dotika, v žarek.

Zazibano
v potokih luči.

Z glavo v dlaneh,
z obrazom proti luči,
izmirjen in šepetajoč
tak, tak, ja, tak: Ljubezen,
stisnjen v kot vagona
v vlakcu, ki drsi skozi meglo po dolini.

Vse naj bi bilo: povzdignjenja,
norčevanje, smrt.

Nič ni bilo.

Prav nič se je godilo,

začel je teč
kot mrak – umikal se je
pred svetlobo.

Samo en tak trenutek je,
ko dan mineva:

ko traja Večnost.

Prva obletnica

Ne zbuja me več krik.
Averz in reverz sta se
pobotala. Pred mano
prostor: prazen, svetel.

Stojim na ravniku. Sonce
ugaša senco kot rekrut
čik. V oslepljujoči
svetlobi stoji celo

neverjetno, sklenjeno,
nedorečeno življenje.
Samo to? Skromna
večnost, pretihotapljena
čez krhke meje
odpadajočih listov.

V obliki žarkov se od oči
širijo gubice,
kot da bi hotele zaobjeti ves
prostor, ki je še
ostal.

Ne zbujaj me več krik
in sanje se ulegajo
vzdolž poldnevnikov,
v smeri, od koder piha
hlad.

Naj bi bilo samo slovo
in pohvala časa, pa je

(Tako, kot pri stražarju,
potopljenem v štetje
korakov od stražarnice do
ovinka, ki ga zamišljenost,
včasih se zgodi,
dvigne pod

žvižganje krogel, v
iztrebljanje zraka,
v smrt)

nenačrtovana posledica:
pot v kamnito
srce bleska:
pesem.

Pobvala sbolastike

Med prvi in zadnji
verz, na poti misli od
trave do Kralja stvarstva,

med križe pred—ustavne
kletke vgraditi trepet,
radost, moč obstoja.

Izvabiti ton. Kot
piščal, je božji red
mrtev,
če ga godec
neha igrat.

Ljudje ob ognju,
veliki, majhni
ptiči, ki se potaplajo
v nebo. Mrak.

Postoj. Tako
se konča.

Če naj že bo,
naj zdaj:

črede odhajajo
s polj,
sopara se dviga
z vod.

Če naj že zdaj,
naj tu:

Jaz sem samo podoba. Tvoj ponižni hlapec.
Ti govori, moč.
Jaz sem tvoja uzda,
tvoja usoda, da bi se ti
izpolnila.

Prevedla Katarina Šalamun — Biedrzycka

Krzysztof Kochler se je rodil v Šleziji leta 1963. Tako kot še veliko pesnikov te generacije ga je zaznamoval odpor proti političnim razmeram na Poljskem v osemdesetih letih, vendar se ni, kot na primer pri Jacku Podsiadlu, zasidral v anarhizmu (čeprav je tak vtis na začetku dajala njihova generacijska, najprej ilegalna, revija *Brulion*), ampak je, ob nenehni radikalnosti, prešel na pozicije vojujočega se idealista. (Kochlerjeva zadnja zbirka se značilno imenuje *Partizan resnice*, 1997, prejšnji pa sta bili: *Pesmi*, 1990, in *Ponesrečeno romanje*, 1993.) Sicer pa se ta njegova drža kaže bolj v vlogi literarnega kritika in polemika, v pesmih je vedno bolj v ospredju prizadevanje za doseganje trenutkov čiste duhovnosti in polnosti re–ligiozne harmonije. Njegovo smer na Poljskem vedno pogosteje imenujejo neoklasicizem (prim. navezovanje na Horacija v pesmi, naslovljeni po traktatu tega klasika o poeziji *Pismo Pizonoma*), verjetno pa bi ga bilo bolje povezovati z barokom. (Kochler je, po končani polonistiki v Krakovu, tam obranil tudi doktorat o poljskem baroku in bo najbrž vztrajal pri univerzitetni karieri.) Prevodi njegovih pesmi v Sloveniji so bili objavljeni v *Razgledih*, na radiu in v zborniku *Vilenica '92*.